

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

הועדה לקידום מעמד הילד

בראשות חברת המועצה אופירה יוחנן וולק

שהתקיימה ביום רביעי ב-14.03.2018, שעה 16.00

כ"ז אדר תשע"ח

בניין העירייה, קומה 12

סטנוגרמה

שוש בלו

עמוד 1 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

<u>חברי הוועדה</u> <u>מוזמנים ה"ה:</u>	
<u>אופירה יוחנן וולק - יו"ר</u>	
לילי רוטשטיין	מנהלת יחידה טיפולי 'אכפת'
משה כץ	קצין נוער מחוז ת"א
ורדה זקהיים	יו"ר לילך - התנדבות מכל הלב
קרין שקד	מרכז תחום ילדים ונוער
מאיה אלשיך	אגף שירותים חברתיים
אפרת רבין	פסיכולוגית שפ"ח, רכזת תחום מתבגרים
דורית	מנהלת אכפת
תמי הורוביץ	רשת חברתית
טלי פרץ	מנהלת סניפי אנוש
נעמה אלון	עו"ס
צאלה מיצד	רכזת חינוך מרכז הסיוע

עיריית תל-אביב-יפו

אופידה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

יעל אפריאט	רכזת חינוך מרכז הסיוע
מרים שילה	מנהלת מרכז הסיוע
גייזל קול	מנהלת נושא ילדים, נוער ומשפחה אגף מזרח
בלהה קורן	מנהלת אגף מרכז צפון
ד"ר חיים נחמה	מנהל אגף בריאות הציבור
חדוה קפלן	רווחה
איילה מייל	מנהלת תחום הדרכה והשתלמויות

עמוד 3 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

על סדר היום:

1. הצגת "מודל הרשת תל-אביב-יפו".
הנושא יוצג ע"י הגב' איילה מיל, מהמחלקה לנוער וצעירים.
2. ME TOO – הצגת התופעה, משמעותה והשלכותיה.
הנושא יוצג ע"י הגב' צאלה מיצד, מנהלת מחלקת חינוך והסברה במרכז סיוע נפגעות ונפגעי תקיפה מינית בתל-אביב-יפו.
3. דיון פתוח.
4. סיכום.

* * * * *

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אחר צהריים טובים לכולם, אני אתחיל בכמה עדכונים. מישהו מכס שמע על מוקד 105 של המשטרה? לפני כחודש משטרת ישראל פתחה מוקד שנקרא מוקד 105 שעוסק בכל מה שקשור לשיימינג וחרמות. המשטרה פתחה שני מוקדים, מוקד 110 שהוא מוקד כללי של המשטרה, ו-105 שהוא יותר רלוונטי אלינו. ניתן להתלונן על חרמות ושיימינג שעושים לקטינים, והמוקד יטפל. המוקד פועל בהשתתפות משרד החינוך, הרווחה והמשרד לביטחון פנים. ורד תשלח לכם את שעות הפעילות.

עדכון נוסף, בשבוע שעבר אישרנו בוועדת הכספים תוכנית חדשה לנוער בסיכון, שנקראת 'יסודות לעתיד', בהובלת מחלקת אכפ"ת. זו יוזמה של משטרת ישראל ויוצאי שייטת עמותת 'נירים'. הם לוקחים 20 בני נוער עם תיקים פליליים ומעבירים אותם הכשרה במשך כחצי שנה, שבסופה ממליצים לסגור להם את התיקים הפליליים ונותנים להם את ההזדמנות להשתלב בחזרה בחברה והשגנו את התקציב לכך. אנחנו יודעים מה הצפי להתחלה?

דורית הינדי:

העברנו את זה בוועדת הכספים הקרובה, נתחיל ברגע שיהיה לנו אישור. אנחנו ערוכים, אני מניחה שזה יהיה אחרי פסח.

עמוד 5 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

הצגת "מודל הרשת תל-אביב-יפו"

הנושא יוצג ע"י הגב' איילה מיל, מהמחלקה לנוער וצעירים

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני מעבירה את רשות הדיבור לאיילה, שתדבר איתנו על המודל של הרשת של הקיץ. כמו שרובכם יודעים, בכל קיץ מתכנסת תת וועדה שמתכללת את כל הפעילויות של הקיץ לנוער בעיר. השבוע התכנסנו בפעם הראשונה, ואיילה תיתן סקירה על מה שקורה.

גב' איילה מיל:

בשנה שעברה זו הייתה השנה השלישית שבה קיימנו את הפורום לתכנון פעילות הקיץ שמתקיימת בלילה בכל העיר, מבחינת כל העמותות, הארגונים והמחלקות העירוניות. הצגנו פה גם את הסיכום. כמו שעלינו שלב בשנה שעברה, גם השנה רצינו לעלות עוד שלב בתכנון וליצור רשת שתופסת את הכול, ובפעול גם ראינו שיש תוצאות שאפשר ללמוד מהן. השנה בנינו איזשהו מודל שאנחנו משלימים אותו כרגע, שהוא יהיה מודל תפעולי שמעכשיו אפשר יהיה לפעול לפיו ולהפעיל את הקיץ, ואולי גם מתוך זה לצאת למחשבה על פעילות במשך שנה שלמה, ואיך מתכללים פעילות שנתית בעירייה. ואפילו להציע לערים אחרות לעבוד עם זה ולפעול באופן הזה. המטרה היא ליצור רשת אחת, עירונית, שמתכללת את כלל הפעילות. מהסיכום של שנה שעברה, המדריכים והמדריכות, הרכזים והרכזות, העידו על זה שהם הרגישו שיש להם 'גב'. שיש מישהו שנמצא איתם, רואה אותם, שכולם יודעים מה קורה ויש קשר. זה מתחיל לעבוד ב-4 פגישות של הפורום עצמו, שמורכב מהרבה אנשים שחלקם גם נמצאים ונמצאות כאן. פגישת התנעה, אחר כך פגישה שבה כבר מתחילים לבנות ולחשוב מה הולך לקרות. יציאה לפעולה וכמובן סיכום.

מה שקורה בדרך, זה שבונים טבלה שמתכללת את כל הפעילויות של יולי-אוגוסט בלילה. בכל יום יש פירוט של כל פעילות, שעות, מי מקיים אותה, איפה, מי אנשי הקשר. חוץ מזה יש קבוצת וואטסאפ בשביל קשר אחד עם השני. בכל יום ביולי-אוגוסט נשלחת הודעה עם תזכורת ברורה של איזו פעילות מתקיימת בכל לילה, ומי מקיים אותה. גם אנשי השטח יכולים לדעת ולהפנות לתוכנית אחרת, כי הם מסיימים בשעה מסוימת ותוכנית אחרת מתחילה בשעה אחרת. גם סלע

עמוד 6 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

וגם המשטרה מיוזמים איפה נמצאת הפעילות, ומתוך זה יש קשר שמנסה לפחות לתחום ולקחת אחריות כמה שיותר גדולה, ולייצר כמה שיותר מרחבים בטוחים לנערות ונערים בחופש הגדול. חוץ מזה, בשנה הזו מתוך סיכום שעשינו בשנה שעברה, הוספנו עוד שני דברים וכנראה שלושה: יהיה יום הכשרה לקראת הקיץ של כל התוכניות. לכל תוכנית יש ימי הכשרה של עצמה, אבל יהיה איזשהו יום אחד עם אמירה עירונית אחת, שבהם כל האנשים יגיעו ויעברו יום הכשרה עם תוכן שאנחנו כעירייה מביאים. הדבר השני זה לנסות לייצר שפה אחת של פרסום, ולנסות לתכלל גם את עניין הפרסום עצמו. דבר שלישי שרק הגיע ונוסיף אותו בשמחה, זה GIS. היום נפגשנו עם מי שאחראית על התחום הזה, ולקראת הקיץ נכניס לתוך המפות את המיקומים של כל הפעילויות שיתקיימו בקיץ, כך שגם הורים וגם בני נוער יוכלו להיכנס ולראות איפה פעילות. גם המדריכים יוכלו להשתמש בזה. זה יהיה חשוף וברור, וזה עוד שלב בדרך לייצר מודל רשת עירוני שייצר מרחבים בטוחים כמה שיותר, ונקווה שנמצא מצבים סיכוניים.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

בסיכום של שנה שעברה גילינו שהייתה ירידה של כ-30% בהפרעות המנוחה ברחבי העיר. מבחינתנו זה אומר שגם הפיילוט שעשינו בפארק מנחם בגין, וגם הפריסה שלנו ברחבי העיר הביאה לתוצאות שרצינו, שזה בעצם הפחתה של הפרעות המנוחה מצד אחד, ומצד שני נתנו מספיק אלטרנטיבות לנוער כדי שהוא יוכל לעשות את מה שבא לו לעשות. גם באופן בטיחותי, וגם מבלי להפריע לתושבים שמנסים לישון בלילה.

גב' איילה מייל:

בנוסף לזה, הייתה גם ירידה של 57% בשפיכת אלכוהול בקרב בני נוער מ-2016 ל-2017, לקיץ שעבר. בעבודה מניעתית אנחנו לא באמת יכולים לדעת, אולי יש מי שיחלוק עלי בעניין המחקר, אבל זה נתון שאי אפשר להתעלם ממנו, שכנראה שקשור מאוד גם בעבודה שאנחנו עושים על כל מכלול הדברים שיש בתוך העיר.

גב' בלה קורן:

תוכלי להסביר את הנתון? האם זה אומר שצרכו פחות אלכוהול?

גב' איילה מייל:

בפועל תפסו פחות אלכוהול, אין לנו יכולת לדעת.

עמוד 7 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

גב' בלהה קורן:

מה זה אומר? אז אולי הם שותים במקומות אחרים.

גב' איילה מייל:

יכול להיות.

גב' בלהה קורן:

האם בדקתם נניח באיכילוב, בחדרי המיון?

גב' איילה מייל:

זה השלב הבא, לקראת השנה הזו, מכיוון שאני לא רוצה שנפספס את החלק הבא של הפגישה הזו. אבל אנחנו בדיוק בשלב של להבין איזה מדדים אנחנו רוצים לבדוק. מה אנחנו רוצים לבדוק בתחילת הדרך, מה אנחנו רוצים לבדוק באמצע, ומה אנחנו רוצים לבדוק בסוף החופש הגדול. אני יותר מאשמח אם תהיו שותפות לדבר הזה, ותגידו מה לדעתכן צריך לבדוק. כי זו הדרך שלנו לבדוק אם מה שאנחנו עושים גם משפיע, כמו שאמרת. לא רק שפיכת אלכוהול, אם באמת צרכו פחות אלכוהול. אתן מוזמנות, וגם מוזמנים, ונעשה את זה ביחד.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

תודה רבה איילה, נעבור לנושא הבא.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

ME TOO – הצגת התופעה, משמעותה והשלכותיה

הנושא יוצג ע"י הגב' צאלה מיצד, מנהלת מחלקת חינוך והסברה במרכז סיוע נפגעות ונפגעי תקיפה מינית בתל-אביב-יפו

הדברים מלווים במצגת שקפים

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

האורחות שלנו היום הן מהמרכז לסיוע לנפגעות ונפגעי תקיפה מינית, ברוכות הבאות.

גב' צאלה מיצד:

אני צאלה, ביחד עם יעל אפריאט אני מרכזת את מחלקת החינוך, ההסברה והמניעה של מרכז הסיוע לנפגעות ונפגעי תקיפה מינית ת"א. מרים מנהלת את מרכז הסיוע, היא תדבר קצת ואז אני אציג את ME TOO.

גב' מרים שילה:

קודם כל תודה על ההזמנה, אנחנו מאוד שמחות על ההזדמנות לשיתופי פעולה, זה מאוד חשוב. כשאומרים ME TOO זה ברור שזה שם קוד, ובעצם אנחנו מדברות על כל מה שקשור למניעת פגיעה מינית, הטרדות מיניות, תקיפה מינית. אני מאוד שמחה על האפשרות בכלל לשיתופי פעולה בכל מקום אפשרי. זאת אומרת, אני יודעת שיושבים סביב השולחן הזה מהמון מקומות. מהחינוך הפורמלי, הלא-פורמלי. לפי הסטטיסטיקות שלנו אנחנו יודעות שאחת משלוש נשים עוברת סוג של פגיעה מינית בישראל, אחת מחמש עוברת אונס, אחת משש עוברת גילוי עריות, ואחד משישה גברים או נערים עובר סוג של תקיפה מינית. אנחנו מדברות על התופעה הכי רחבה שיש בחברה, יחד עם קשר שתיקה שמאפשר את התופעה הזו. אם בדקתם את המדדים של אלכוהול ושל הפרעה ומנוחה, אני בטוחה שאם נבדוק את האחוזים והממדים של פגיעה מינית, אנחנו נמצא ממצאים מאוד מדאיגים. אנחנו יודעות לפי הסטטיסטיקות שלנו, רק במרכז הסיוע ת"א, בשנה האחרונה קיבלנו 10,500 פניות. רק במרכז סיוע ת"א. 60% מהמקרים מתייחסים לפגיעות מיניות

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

שקורות מתחת לגיל 18, ואנחנו רואות בשנים האחרונות שהגיל הפוגע והגיל הנפגעת והנפגע רק יורד כל הזמן. יש פה איזשהו אתגר מאוד גדול, ואני שמחה לראות סביב השולחן הזה הרבה מאוד שותפות ושותפים. כי רק ככה נוכל להתמודד עם התופעה הזו, זה כבר דבר שאנחנו למדנו עם השנים שככל שנשתף פעולה עם כמה שיותר גורמים, זה רק ייטיב עם הנפגעות והנפגעים. אבל זה דורש מחויבות, קודם כל להכיר את הבעיה, לזהות ולהודות שיש דבר כזה. ושבאמת יהיה לנו את הכלים לאיתור וזיהוי, כי הרבה מאוד פעמים אנחנו לא מתמודדים עם התופעה. זה לא שהנוער לא שולח לנו מסרים, הם שולחים כל הזמן. השאלה אם אנחנו מסוגלים לשמוע, ואם אנחנו באמת מסוגלים לשמוע ואנחנו שומעים, אז אנחנו גם נצטרך לעשות משהו. אז בדרך כלל אנחנו בתוך חברה עוצמים את העיניים ואוטמים את האוזניים,

גב' חדזה קפלן:

למי הוא שולח?

גב' מרים שילה:

למבוגרים המשמעותיים.

גב' חדזה קפלן:

יש פה כמה מעגלי חינוך.

גב' מרים שילה:

תמיד אומרים 'למה הם לא סיפרו? למה לא דיברו?', אז אני אומרת שתמיד אומרים. השאלה אם אומרים במילים, אומרים בכל מיני התנהגויות. תמיד יש מסרים, השאלה אם אנחנו בוחרים לראות את זה או לא. ואני חושבת שמבחינת הסטטיסטיקה שיש לנו, שהיא סטטיסטיקה מאוד מדאיגה, 87% מהמקרים קורים ע"י בן אדם מוכר. אנחנו כל הזמן שמים הרבה דגש על הסמטה החשוכה, על אורות בלילה. אלה דברים מאוד חשובים, אבל בואו נסתכל על בעיה אקוטית יותר, מה קורה בתוך הבית, מה קורה בתוך תנועות נוער, בתוך מרחבים להתנדבות, מד"א וכו'.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

יש לך פילוח לגבי כמה תקיפות מיניות קורות בתוך בתי ספר או תנועות נוער? זאת אומרת בתוך מסגרות חינוכיות.

עמוד 10 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

גב' מרים שילה:

יש לנו צר לי להגיד שיש תת דיווח מזוויע בכל מה שקשור לפגיעות מיניות שקורות בתוך ביה"ס. המספרים שמגיעים לכנסת מדברים על מה שקורה ברמה הארצית, וזה בכלל לא דומה למה שאנחנו יודעות שקורה בפועל. כולם עכשיו עסוקים בסיפור של תלמה ילין, זה סיפור אחד, אבל זה משקף מציאות שהיא לא נורא רחוקה מהרבה מסגרות אחרות. אנחנו רצינו לקחת אחריות על הנושא הזה מהמון כיוונים - מה קורה מבחינת הצוותים, איזה כלים יש לנו, מה אנחנו יכולים ורוצים לעשות. אני רוצה לספר שתי אנקדוטות, ולעבור ישר למצגת. אני חושבת ששני הסיפורים האלה מאוד ממחישים מה ההבדל בין היכולת לראות את זה, ובין לא. אני יכולה להגיד שההבדל בין נערו ונערים, גברים ונשים, שמצליחים להשתלב בחברה אחרי פגיעה מינית ואלה שלא, זה האנשים שהם פוגשים בדרך. לא צריך דוקטורט בטיפול בפגיעה מינית כדי להכיר בתופעה, כדי להתחיל לטפל בזה, וכדי לעשות משהו. הרבה מאוד פעמים אומרים שסף החרדה רק עולה אחרי ששומעים אותנו ושומעים את הסטטיסטיקות, אבל לא צריך כלים נורא מורכבים כדי להכיר בתופעה, כדי לתת תוקף.

הייתה לנו יועצת בבת ים דווקא, שסיפרה את הסיפור הבא. היא הייתה ביום חופש ומחנכת התקשרה אליה עצבנית מאוד, כי הייתה ילדה שפתאום הייתה מופרעת. מה המערכת עושה עם ילדה מופרעת? משעים אותה. השעו אותה, הילדה חזרה לביה"ס למרות שהשעו אותה. המחנכת הייתה מאוד עצבנית, היא התקשרה ליועצת. היועצת ביום חופש ענתה לטלפון. המחנכת כעסה, 'מה זה הדבר הזה, מה זו הילדה החוצפנית הזו, לא מספיק שהשענו אותה היא חזרה לביה"ס'. והיועצת אמרה 'שניה, אולי היא מנסה להגיד לנו משהו? אם השענו אותה ובכל זאת היא חזרה לביה"ס, אולי היא מנסה להגיד לנו משהו'. אותה יועצת אמרה 'חכי רגע, שניה, אני באה לביה"ס'. שוב אני מזכירה לכן, יום חופש. הגיעה לביה"ס, היא פגשה את הילדה, בתוך ארגז הכלים שלה היא יכלה לדבר על הנושא, היא הייתה נגישה מבחינת היכולת. אני תמיד אומרת, יש מן רדאר כזה, שכל מי שעוברת פגיעה מינית יודעת מול מי היא יושבת. האם בן אדם ייפול מהכיסא או לא, האם היא מסוגלת להכיל את הסיפור או לא. והפגישה הזו עם אותה יועצת הייתה ההבדל בין מישהי שחזרה ללימודים, קיבלה טיפול, עיבוד של הטראומה. לבין מישהי שבשנייה אחת יכולה להיפלט מכל המסגרות, להגיע למסגרות של עבריינות. וזה ממש ההבדל בין מישהי שאנחנו מצליחות להחזיר במסגרת למי שלא, אם רואים אותה או לא. אני חושבת שזה משהו שהוא מאוד מרכזי וחשוב.

עמוד 1 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

הסיפור השני שאני מספר, שזו נטלי עטיה שכולם מכירים. אני מספרת כי היא בעצמה סיפרה, אני כמובן לא מספר סיפור על מישהי מוכרת שהיא לא סיפרה. היא הגיעה איתנו לכנסת וסיפרה את הסיפור הבא- היא הייתה באודישנים לתלמה ילין כשהיא הייתה ילדה. כולם נכנסו ויצאו, והיא הייתה אחרונה בחדר והיא לא הבינה למה. כעבור כמה זמן היא התקבלה לתלמה ילין, אבל אף אחד לא דיבר איתה על מה היה באותו יום, למה היא הייתה לבד בחדר. לימים אחרי כמה זמן היא הייתה בת 23-24, פגשה את המחנכת שלה. והמחנכת שלה אמרה 'נטלי, את זוכרת את האודישן שלך? את זוכרת שהיית לבד בחדר?', היא אמרה 'ברור שאני זוכרת, מה זה היה?'. אז המחנכת אמרה לה 'תקשיבי, אנחנו ישבנו כמה מחנכות בחדר וחשבנו על זה שזה נראה כאילו עברת פגיעה מינית ואת באה לתלמה ילין לחוויה מתקנת'. נטלי הסתכלה עליה ואמרה 'אם זה מה שחשבתן, וזה מה שראיתן, למה לא עשיתן משהו?', והמחנכת אמרה לה 'פשוט לא ידענו מה לעשות'. הילדה הזו עברה מסי' עד י"ב עם צוות שכן ראו שמהו קורה, אבל לא ידעו איך לגשת ולא ידעו מה לעשות. וזה שנים על גבי שנים, שאני לא צריכה לספר מה קורה עם הדבר הזה, שאף אחד לא רואה. וחלק גדול ממה שקורה בפגיעה מינית, לא רק שזה ניצול של יחסי כוח, שזה **abuse** ואלימות. חלק מהחוויה הכי קשה של מי שעוברת את הפגיעה, זה הדבר הזה שלא מאמינים, לא רואים, ולא נותנים תוקף לפגיעה.

אני צריכה לעבור למצגת, אבל אני רק רוצה שתדעו ותבינו את המשמעות. בגלל שפגיעה מינית קורית תוך כדי ניצול של יחסי כוח וסמכות, עצם העניין שמישהו בתפקיד של סמכות, בעל סמכות, בעל מעמד, רואה ונותן תוקף לפגיעה ועושה משהו, הדבר הזה כבר יכול להיות התחלה של חוויה מתקנת. אנחנו רוצים ליצור חוויה מתקנת, לא של ניצול של כוח אלא שימוש בכוח בצורה שתהיה מרפאת. זה המנדט שלנו, זה מה שאנחנו עושים. אני לא חייבת שום דבר לאף אחד חוץ מהנפגעות והנפגעים. תשתמשו בנו, גם כדי לשנות מדיניות. אנחנו יכולים לבוא, להפוך שולחן, לעשות דברים שאנשים שעובדים בתוך מסגרות רשמיות לא יכולים. יש לנו קווי חירום, ליווי למשטרה, פגישות פרטניות, קבוצות תמיכה, ואלפי סדנאות שאנחנו עושות בשנה עם נוער בסיכון, נוער קצה ובבתי הספר. לצערי הרב זה לא חלק מתוכנית הלימודים, זה לא חלק מהתוכנית בעיריית ת"א. יש עיריות אחרות שזה כן חלק וכל ביי"ס מחליט על דעת עצמו אם לקחת או לא לקחת. ואלה דברים שהם יכולים להיות באמת משני חיים. אני קצת מלודרמטית בדרך כלל, אבל פה אני ממש לא מגזימה. אני מזמינה אתכן כי בשביל זה אנחנו פה, סיוע 24 שעות ביממה, ליווי, פגישות פרטניות, קבוצות תמיכה ועבודה חינוכית למניעה והעלאת מודעות. אני מזמינה כל אחת

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

בתפקידים שלכן להיות בקשר איתנו, יש שתי רכזות שנמצאות פה, ואנחנו שמחות לעשות כל שיתוף פעולה אפשרי.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

רגע לפני שנעבור למצגת, כשאת מדברת על כניסה שלכן לבתי ספר, זה אל מול תלמידות ותלמידים? לא אל מול צוות מורים?

גב' מרים שילה:

גם וגם. זו הטרגדיה, שאנחנו מבזבזות כל כך הרבה משאבים במעבר בין בתי הספר באופן פרטני, במקום שתהיה תוכנית. עכשיו עם כל הבלאגן שיש עם תלמה ילין, יש משבר אז מתקשרים למרכז הסיוע ואנחנו מתארגנות ונכנסות.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני מנסה להבין כדי להיות פרקטית. מדובר על בתי ספר על יסודיים או גם על בתי ספר יסודיים?

גב' מרים שילה:

אנחנו עושות גם חטיבות ביניים וגם תיכונים, אז אנחנו נכנסות לסדרה של סדנאות. מכיתה ז' עד י"ב, יש תוכניות מודולריות על כל הנושא של יחסי כבוד, אלימות בסייבר, לחץ חברתי, תרבות אונס, החוק, יחסי סמכות, ניצול. כל כיתה וכל שכבה בהתאם לנושא שלה וזה מותאם לגיל. מה גם שאנחנו כל הזמן דינמיות ומשנות לפי מה שקורה בשטח. יעל פיתחה מערכים ספציפיים לאירועים שקרו השנה, עם איה נאפה וקפריסין, מה לעשות ואיך להגיב. עם הסיפור של יאיר נתניהו, של מועדוני החשפנות. אנחנו כל הזמן עם יד על הדופק ומנסות כל הזמן לשנות בהתאם למה שקורה בשטח. אנחנו עושות סדנאות גם לנוער, גם נכנסות לחדר המורים. המטרה שלנו זה להשאיר את הידע בגוף שנמצא שם, אנחנו לא נמצאות שם 24 שעות ביממה. הכי חשוב לתת את הכלים לצוות שנמצא שם יום-יום עם הילדים. זה משהו שהוא נורא חשוב, אנחנו רואות את זה. ילדים שעוברים את הסדנאות, לפני ואחרי, יש לזה השפעה מאוד משמעותית על נורמות, על ההתנהגויות, על תפיסות העולם.

עמוד 13 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

גב' גיזל קול:

אנחנו מתעסקים גם במיניות בריאה בתוך זה, למצוא דרכים אלטרנטיביות לדיאלוג. זה לא נשאר רק במקומות האלו, כאילו שזו הפחדה. וגם לתת מענה לצוותים החינוכיים והטיפוליים, לתת להם כלים להתמודד עם סיפורים שהם נחשפים אליהם.

גב' מרים שילה:

יש היום בעיה גדולה מאוד, שיש פער מאוד גדול. הנוער היום חשוף לתכנים מאוד מתקדמים. כמובן שפורנוגרפיה, אבל לא רק. הם ממש מוצפים, ולא תמיד מבחינה רגשית הם מספיק בוגרים ובשלים כדי לעכל ולעבד את כל מה שהם רואים, ויש פער נורא גדול בדבר הזה. הם חושבים שהם יודעים, יש להם מלא מידע, אבל אף אחד לא מדבר איתם, אין תקשורת על הדבר הזה. אז אנחנו גם עושות את הסדנאות במסגרות של בתי הספר, וגם בהמון מסגרות לנוער בסיכון. אנחנו עושות לנוער קצה, גם לנערות וגם לנערים, קבוצות תהליכיות שאנחנו עושות עבודה הרבה יותר אינטנסיבית וממש לעומק, הם המון נערים ובני נוער.

ד"ר חיים נחמה:

מה הפרופורציה בפניות לסיוע ולליווי בין נערות ונערים, נשים וגברים?

גב' מרים שילה:

אם יש תת דיווח עם נשים, אז אנחנו יודעות שהבעיה היא הרבה יותר אקוטית עם גברים ונערים. יש ממש תת דיווח לגבי כל מה שקשור בגברים. רק שתבינו, פחות מ-17% מהאנשים שפונים למרכזי סיוע בכלל מגישים תלונה למשטרה. אז אנחנו בתור קהילה, בתור חברה, אנחנו מתעסקים עם מצב שהפוגע ממשך לפגוע, אין שום השלכה, אין שום מחיר לדבר הזה. בדרך כלל שום דבר לא קורה, פחות מ-5% מהגברים שפונים אלינו מגישים תלונה במשטרה. מבחינת היחס, 20% מהפניות הן של גברים, 80% של נשים. אבל אנחנו יודעים שלגברים יש תת דיווח מאוד אקוטי. אנחנו גם יודעות שמבחינה חברתית מאוד קשה לנער או לגבר שהוא נפגע. כי מה זה אומר? זה אומר שהוא חלש, הוא לא גבר, לא הצליח להגן על עצמו. זה מנוגד לכל הציפיות החברתיות שיש לנו בתור החברה. אז יש פה בעיה עוד יותר אקוטית מבחינת הדיווח.

עיריית תל-אביב-יפו

אופידה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

גב' גיזל קול:

וההפנמה של הומופוביה, ואשמה במקרים של נערים שנפגעים - 'אני הומו', זה שאני שידרתי את זה שאני פגיע, זה מתערבב גם עם זה.

גב' צאלה מיצד:

אנחנו נעשה איזושהי סקירה קצרה על **ME TOO**, על הדבר הזה שכולנו שמענו עליו. מה היה בחו"ל, מה היה בארץ, ואז קצת נציף פה גם את מה שאנחנו מסמנות מתוך השטח כתרונות, מה שהביא לו נופח חיובי, וגם אתגרים שזה הוסיף. **ME TOO** בתחילת אוקטובר 2017 התחילו דיווחים בעיתונות בארה"ב על הארווי וויינשטיין, נפגעות שרובן היו נשים מוכרות, חזקות בתעשייה. נתנו גיבוי אחת לשנייה וזה התחיל איזושהו טרנד. גב' אליסה מילאנו, שאנחנו זוכרים מ'מי הבוס', הילדה הצעירה, אמרה 'אני רוצה לראות מה יקרה אם נשים שעברו פגיעות דומות ירשמו **ME TOO** בתגובה'. הציוץ הזה בעצם הפך לתנועה ענקית. יש גם שחקן שהתחיל את הקול הגברי, והתחילה תנועה מאוד גדולה. אני כן אגיד באיזושהי נגיעה קטנה, יש לדבר הזה קשר לאקלים הפוליטי בארה"ב ולעליית טראמפ לשלטון. אלה שתי מערכות של כוחות מנוגדים שמדברים אחד עם השני, אנחנו לא ניכנס לעומק של השיח הזה. 30% מכותבי העדויות בטוויטר ובפייסבוק היו גברים. תוך שבועיים וחצי זה הגיע ל-2.5 מיליון תיוגים באנגלית. התנועה הזו גם התפשטה לערבית, עברית, ספרדית, וכמויות גדולות של נשים וגברים אמרו 'גם אני, גם אני נפגעת, גם אני הוטרדתי מינית'. היה גם קמפיין נוסף שתפס תאוצה, 'גם אני הטרדתי בעברית, של בעיקר גברים שלקחו אחריות על מקומות שבהם הם הטרידו מישהו או מישהי, ביקשו סליחה, התנצלו, ובעיקר לקחו אחריות מלאה. אחד המקרים הבולטים בארה"ב היה הסערה סביב קווין ספייסי, שחקן מבוגר שקיים יחסי מין בכפייה, אנס נערים צעירים בכל מיני סיטואציות. הרבה פעמים זה היה אצלו בבית, הדבר הזה הוביל לפיטוריו מסדרות מצליחות שהובילו כספים טובים כמו 'בית הקלפים'. זאת אומרת היה שם צעד כלכלי, רשויות גדולות, נטפליקס שהוא גוף כלכלי מצליח שם את הכסף איפה שהפה, ואמר 'הסדרה המצליחה הזאת לא ממשיכה'. אותו דבר קרה עם השחקן הראשי בטרנספרנט, גם סדרה שהניבה סכומים גדולים באותה תקופה, ופוטר. אבל לא תמיד. שחקן בשם עזיז אנסרי שהטיקט שלו שהוא קומיקאי, הוא סטנדאפיסט, זה היה טיקט פמיניסטי. אישה שיצאה איתו לדייטים סיפרה על אירוע אלים שהיה, שהוא הכריח אותה לקיים יחסי מין. ושם כבר ראינו איזושהו שינוי בתגובות, שעוד מעט אני אגיד איזושהו אבחון עליו.

עמוד 15 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

קצת בארץ- בארץ ידיעות אחרונות הרים את הדגל ופרסם עדויות של נשים מוכרות, חזקות. לימור לבנת, ירדנה ארזי, יעל אבקסיס ועוד. התגובות בשטח לא היו אותו דבר, אני חושבת שהדבר הכי בולט שכולכם מכירים, ואני סוקרת בקצרה. זו נרי לבנה ואושרת קוטלר שדיווחו את החוויות שהיו להן מאלכס גלעדי. אלכס גלעדי הוא מנכ"ל רשת, איש מאוד ידוע בציבוריות הישראלית, חבר בוועד האולימפי. אדם עם הרבה כסף, כוח ונוכחות. זה כרגע עומד על תביעות אישיות ששתייהן מתמודדות איתן, עם 2 מיליון ₪ כל אחת, כאשר הוא תובע אותן.

גב' מרים שילה:

אין אף בן אדם בארץ שלקח איזושהי אחריות על מעשים, הודה במעשים והתפטר.

גב' צאלה מיצד:

ואני רוצה להדגיש את זה במודלינג החינוכי.

קריאה

יש ממי ללמוד.

גב' מרים שילה:

לגמרי. וכדאי לחשוב שבעברית אין בכלל את המילה **accountability**. אין מילה כזו בעברית.

גב' צאלה מיצד:

גם גברים בארץ הצטרפו לגל הזה, אנחנו נתמקד רגע באסף הראל, שאני בטוחה שכולכם זוכרים. זה היה לא מזמן, הוא חשף את מערכת היחסים שהייתה לו עם מורה נערץ בשם מנחם נבנהוויז שלימד בתלמה יליון, וחשף סיפורים של חבריו לכיתה וחבריו לתלמה יליון. במשך שנים, נחשפו סיפורי אונס מזעזעים, לא קלים לאוזניים. והדבר הזה פתח איזושהו גל של דיבור על יחסי כוחות בבתי הספר, ספציפית בתלמה יליון, את זה אנחנו רואים מאוד מודגש. אבל אנחנו מרגישות את זה גם בעוד בתי ספר, לא באותה צורה ולא באותה עוצמה.

זו הייתה הזדמנות לעצור ולחשוב על הקמפיין הזה ואיך הוא מורגש בשטח. יש לנו סוכן שיח חדש ומשמעותי מאוד שמדבר עם בני נוער על מיניות ועל אלימות מינית. זה סוכן שיח שהוא קהילתי, ולכן הוא לא נחוה כדידקטי. זאת אומרת, זו לא קבוצת מבוגרים שבנתה מערך שיעורים ויש לזה

עיריית תל-אביב-יפו

אופידה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

משמעות גדולה. הוא א-היררכי, הוא צמח מהשטח, ובעיקר הוא מגיב אליו במהירות ומדבר בשפת הרשת. היתרון הגדול ביותר הוא הנגשה של ידע. גם על מה זו התופעה הזו של אלימות מינית, פגיעה מינית. איך זה מרגיש בשטח, מה הדינמיקה של זה, מה ההיקפים ומה מקורות התמיכה. זה יותר חי, יותר נגיש מבעבר, והמצב עוד לא מושלם. זיהינו פיתוח ולמידה קהילתית, און-ליין, של שיח תומך שלא מאשים את הקורבן. זאת אומרת, בניגוד לשיח האשמת הקורבן שכולנו מכירים אותו, של 'למה רק עכשיו, למה היא התלבשה ככה, אם היא בהתחלה רצתה והתחרטה'. אנחנו רואים ברשתות החברתיות שיח אחר, שיח חיובי. ויש לזה משמעות להמשך החיים של נפגע או נפגעת.

נפגעות ונפגעים זוכים להדים תומכים, לתגובות אמפטיות און-ליין, לתחושת קהילתיות ומשמעותיות, חיזוק הקול שלהם. הקול שלהם מהדהד סיפורים אחרים וחוזר אליהם. וזיהינו גם שיח נרחב ומרובה משתתפים על מה זה אומר עכשיו, מה הנורמות החדשות. מה זה אומר עכשיו כשהכול מוצף, כשאנחנו כן מדברים על זה. שאולי משהו יכול לספר עלי שעשיתי משהו או שלא עשיתי משהו. והשיח הזה מאופיין גם בהמון בלבול. שזה מוביל אותי לשאלות והאתגרים ש- **ME TOO** הציב לנו בשטח. אז אני רוצה להתחיל מזה שיש תגובות של חוסר אמון, לא אחת ולא שתיים. והשיח הישראלי בעיקר אופיין בתגובות של בחוסר אמון. מחברי כנסת ועד אחרון האנשים ברחוב, עדיין רוב התגובות, בניגוד ל-**ME TOO** האמריקאי, הן לא תגובות של אמון, הן לא תגובות של תמיכה.

אנחנו רוצות לדבר על איזה מקרים נחשפו תחת המטריה של **ME TOO** ואיזה לא. קווין ספייסי זה מקרה של שחקן מבוגר שפגע בנערים צעירים מתחת לגיל ההסכמה. גם בלי **ME TOO** אני משערת ומעריכה שכשהיינו שומעים על זה, היינו מזדעזעים. זאת אומרת משהו שהוא מאוד מובהק, זה פני הרוע והאונס כמו שקל לנו יותר לתאר אותם. מעמד כוחות מאוד ברור. לעומת עזיז אנסרי שלפני רגע דיברנו עליו, שיש פה כבר סיפור על פגיעה בדייט, עם מישהו שהחזות שלו היא לא כל כך מאיימת. באותו גיל, שם כבר ראינו איך התמיכה הקהילתית טיפה מתרככת ומתפוררת כלפי הנפגעות והאמונה בהן.

לא שמענו הרבה מקרים של גילוי עריות, וגילוי עריות קיים במציאות שלנו לצערנו.

אנחנו רוצות גם לשים דגש על הקוטביות של השיח. **ME TOO** יצר תופעת פייסבוק וטוויטר שהרבה מאיתנו מכירים מהחווייה האישית שלנו משימוש ברשתות, אני רואה אנשים שדומים לי. אני רואה אנשים שחושבים כמוני, שמתנסחים כמוני. אנחנו מפתחים איזושהי שפה פנימית

עיריית תל-אביב-יפו

אופידה יוחנן וולק

יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

ואנחנו משתמשים בה שוב ושוב. מה שקורה זה שיש איזושהי גרעין של אנשים שמדברים את השפה הזו, מדברים אותה טוב, ויש פריפריה רעיונית מוזנחת לגמרי. אנשים שלא מביעים את הדעות שלהם ברשתות החברתיות, על זה שהם לא מסכימים עם זה, שלפי דעתם הדבר הזה הוא הגזמה, וזו ממש חוצפה. אין להם מקום להביע את דעתם, השיח הוא לא באמת שיח שפוגש הרבה אנשים חדשים, אנחנו באותו מעגל שוב ושוב. הפריפריה התרבותית, זה בכלל משהו שמאוד מאפיין אפילו בתוך ת"א, ההבדל בין בתי ספר ונערים שאנחנו פוגשות מאזורים מסוימים לאזורים אחרים, זה נוכח, אנחנו לא מחדשות.

אל מול **ME TOO** שאומר בקול מאוד ברור וגלוי 'אסור, לא מתאים, לא ראוי, לא מוסרי, הגיעו מים עד נפש', אנחנו קמות ואומרות שיש גם תרבות מדוברת ולא מדוברת, שעדיין מציגה קשר הדוק בין אלימות למיניות. וזו התרבות שבני הנוער שלנו בתוכה, ואין סוכני חינוך שמדברים איתם עליה. אני מדברת על סרטים, ספרים, המילים שלנו. זה שנערים ונערות אומרים 'לתקוף' כשהם אומרים להתחיל אחד עם השנייה. מכירים את זה? 'תקפת? תוקפת?', גם המילה 'זין'. אנחנו יודעים כמבוגרים להגיד מאיפה המילה זין הגיעה, ולחשוב על מגדר, אבל השפה מתפתחת ונשארת אותו דבר. היום הדיבור הוא לתקוף, זו התרבות המדוברת. ויש גם את התרבות הלא-מדוברת, שמרים הזכירה, שזה הפורנו. אנחנו מדברים על אזור של כ-70% ילדים וילדות עד כיתה ה' שנחשפו בפורנו באיזושהי רמה. זה לא אומר שהם בחרו, דרך אגב, זה לא אומר שהם חיפשו בצורה אקטיבית, אבל הם נחשפו לפורנו. אני לא ארחיב על פורנו ומשמעויותיו כי זה שיח מאוד נרחב, אבל אני כן אגיד שזה שטח תרבותי אדיר בלי אף סוכן שמדבר עליו. כשאנחנו מגיעות לכיתות, הפידבק מכיתות ז' עד ח' זה קודם כל 'לא ידעתי שזה סרט'. ותעשיית הפורנו עובדת מאוד קשה כדי שלא ידעו שזה סרט, מחקה ויזואליות של אינסטגרם ושל ריאליטי. ובעיקר אף אחד לא מפרק עם בני ובנות הנוער מה אנחנו רואים בפורנו ומה ההבדל בין זה לבין מיניות אמיתית. מיניות שיש בה פגיעות, אהבה, אכפתיות לאחר. ממש בקצרה, ייצוגי נשים בפורנו, אפשר למצוא הכול אם מחפשים מאוד טוב. אם במיינסטרים, אם ניקח את מרבית הפורנו שנוער ונערות נחשפים אליו, אנחנו רואים נשים או באקסטזה מאוד גדולה, או באזורים שהם של כאב, השפלה וקיפאון. כל הטווח שבאמצע, של מבוגרים שהתבגרו בתרבות שלא מוצפת בפורנו, שידעו להבחין בין פורנו למציאות, שכוללת אהבה, שמחה, מבוכה, חוויות מיניות מורכבות, זה לא קיים. אני חוזרת בפעם הרביעית כי זה חשוב לי, אין שחקנים חוץ מאיתנו, ואולי 'דלת פתוחה', ארגון אחות שקרוב אלינו, שמדברים עם בני ובנות הנוער על הדבר הזה ומפרקים איתו את זה. זה אומר

עמוד 18 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופידה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

שגם אם יש לי כוונות מאוד טובות כנער או כנערה, כשאני מגיעה לסיטואציה מינית, ככה נדמה לי שצריך להתנהג. ברמה כזו או ברמה אחרת, אנחנו מדברות על ניתוק רגשי.

גב' מרים שילה:

עוד אתגר שחשוב מאוד שנבין, לגבי העידן שהילדים חיים היום עם המכשיר החמוד הזה (הטלפון). מעבר לזה שלא מצליחים, שאפשר פשוט לדרוך על גופה ברחוב מרוב שכל אחד בתוך המסך. והדיבור ותקשורת מבחינתם, כשילדים אומרים 'אני דיברתי עם מישהו', זה לא דיבור, הם יכולים להיפרד אחד מהשני, לגמור חברויות וזה ב'חחחחח' ובאיזה 4 אותיות במכשיר. גם המשמעות של הפגיעה היא שונה לחלוטין. אם פעם מישהי הייתה נפגעת ו-4 חבר'ה היו יודעים, 10 חבר'ה היו יודעים, היום בלחיצת כפתור אלפי אנשים יכולים לקבל תמונה, יכולים להפיץ שמועות, יכולים להפיץ דברים על מישהי. וההתמודדות עם הדבר הזה, על הממדים, יש לזה גם השפעה על עוצמת הפגיעה. זה משהו שלא ידענו בעבר, והיום עם הוואטסאפ והאינסטגרם, וכל הדבר הזה וכל היקף ההפצה, זה עוד ממד שהוא מאוד משמעותי.

גב' צאלה מיעד:

מאוד נוכח.

אני חוזרת ל- **ME TOO** בבסיס שלו, שזה נשים וגברים שסיפרו את העדויות שלהם על הפעמים שהם נפגעו. אני שמה רגע זרקור על נער או נערה שעושים את זה, והם עושים את זה. מצד אחד כמרכז סיוע אני רוצה מאוד לחזק את היכולת של כל נפגע ונפגעת, קורבן, לדבר את הפגיעה שלו. מצד שני כשזה מגיע לנוער יש לי סימני שאלה. קודם כל הדבר הזה מעיד לי על איזשהו חוסר אמון במערכות המקובלות, ואני אומרת את זה ממה שאני רואה בשטח. זאת אומרת שאני כנער או נערה בחרתי לספר את הדבר הזה בפורום הזה, ולא ללכת ליועצת שלי או לאמא ואבא. יש בחוויה של לשים את העדות שלי ברשת סכנה מאוד גדולה לחוויית אובדן שליטה. זאת אומרת, הנרטיב שלי, הסיפור שלי על עצמי כבר לא בשליטתי, הוא ברשות הרבים. כמבוגרים אנחנו יכולים קוגניטיבית, רובנו אני מקווה, לחשוב על זה לפני גם אם אנחנו בסערת רגשות. לעשות עם עצמנו איזושהי רשימה של מה הולך לקרות, אם אני דואגת או לא, אם אני בכל זאת בוחרת. נערים ונערות עוד לא בשלים לקבל החלטה כל כך רצינית.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

גב' מרים שילה:

גם מהניסיון שלנו, אני לא יודעת אם ראיתם, עשינו כמה תערוכות עם נפגעות ונפגעים. גם אנשים שחשבו על זה ושקלו, על החשיפה, ועיבדו את זה קודם וקיבלו החלטה, בשלב אחר בחיים הם לא רצו להיות. הם לא רצו שהפנים שלהם יהיו מרוחים בכל מקום, ומזוהה כנפגע או נפגעת. ולא תמיד נורא קל לדעת איך אנחנו נגיב לדבר הזה בעוד כמה שנים. קל וחומר עם נער או נערה שבאותו רגע זה נראה דבר מאוד מעצים, ובאמת יכולה להיות תחושה מעצימה. זה נורא קשה לדעת אחר כך שאי אפשר לקחת את זה חזרה. ברגע שזה מופץ במדיום הזה, הם לא יכולים לסגת מזה. וזה משהו שהוא מאוד דרמטי.

גב' צאלה מיצד:

יש איפיון של גיל ההתבגרות שהוא חוויה דיסאינטגרטיבית כלפי עולם המבוגרים. הרבה פעמים אנחנו עושים פיצול של 'יש מבוגרים טובים ויש מבוגרים רעים'. אנשים שחוו תקיפה מינית או פגיעה מינית ע"י מבוגר, אנחנו מאוד לא רוצות לתת להם את התחושה שהעולם הוא מופקר לחלוטין ושכל המבוגרים הם רעים. זו לא אמירה כוללת על **ME TOO**. אני כנער או נערה, אם אני שמה ברשת את סיפור הפגיעה שלי, ומהדהדים לי חזרה רק קולות של קורבניות, ורק תומכים בי ומסבירים לי כמה הופקרת, יכולה להיות לי חוויה מאוד קשה כלפי עולם המבוגרים. זאת אומרת, גם שם אנחנו שואלות איזושהי שאלה, אנחנו רוצות שהנערים והנערות האלה יקבלו חוויה יותר מחוזקת. יש המון דברים טובים בדיווח עצמי ברשת, אבל גם יש מקומות שאנחנו רוצים לשים עליהם סימן שאלה.

יש שינוי כללי בקודים החברתיים. התחושה היא של הרבה אנשים 'שאני כבר לא יודע מה אינטימי ומה לא', מה שייך לרשות הכלל ומה לרשותי שלי. זה שינוי, אני עוד לא יודעת להגיד עליו אמירה מאוד מוכללת וברורה, אנחנו לומדים אותו ביחד איתם. יש פה נוער שגדל אחרת. וביחד איתם אנחנו צריכים לגלות מה מתאים ומה לא.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני לא חושבת שזה רק נוער, גם מבוגרים. אם נכנסים היום לרשתות החברתיות את רואה דברים שאנשים משתפים.

עיריית תל-אביב-יפו

אופידה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

גב' צאלה מיצד:

גם ללא אלימות, את שואלת 'מתאים שאני אדע את זה עליך?'. זו עבודה מורכבת עם הנוער היום. והכי חשוב לי, זה המחסור בקודים מוסדרים. אנחנו רואות את זה בעיקר ממקומות עבודה אחרים שפונים אלינו, אם זה להקות מחול, איגודי שחקנים. מקומות עבודה שדורשים אינטימיות ומגע בין אישי אחר. שאומרים 'אוקי, תעזור לנו להבין איך בתוך הארגון שלנו נראית תקיפה מינית ואלימות מינית, ואיך נראית מניעה. אנחנו רוצים שיהיה לנו סדר, שנוכל לדעת מה אנחנו עושים כשקורה משהו, גם לזהות וגם להתמודד'.

ארגוני מתנדבים, מרים לא סתם הזכירה את מד"א, זה מאוד מורגש אצל בני הנוער. המקום שבו החוק טיפה משחרר, וכל ארגון צריך לבנות לעצמו את הסדר שלו. והכי חשוב זה תנועות נוער, מסגרות חינוך א-פורמליות ובתי הספר. איך אנחנו בונים תקנון בארגון שלנו, שמסדיר מה זה אלימות מינית ואיך מתמודדים איתה. ואני אומרת לגבי ה-accountability, אנחנו חיים במדינה, או אפילו בעולם, שאין מודל של לקיחת אחריות וסליחה. לכן אני כמדריכת נוער אומרת, אם אני עכשיו אסמן תלמיד או תלמידה שהם עשו משהו לא בסדר, מבחינתי הרסתי להם את החיים. כי אם משהו הרביץ למישהו, אני יכולה להגיד שהוא הרביץ ואנחנו נדע שהוא לא מרביץ. אם משהו הטריד מישהו, מבחינתנו הוא מטרידן ונשרף עולמו. קצת השארנו שם לקונה חינוכית, יש אזורים שאנחנו לא נוגעים כמדריכים וכאנשי צוות, ואני מדברת בשמי ובשם הצוותים שבאים אלינו להכשרות ומציפים את זה. אם אני רואה שימוש בשפה משפילה, מגע לא נכון, אני כאיש צוות נורא מפחד. גם אף אחד לא הכשיר אותי ואמר לי מה זה מיניות בריאה ומה זה מיניות לא בריאה. האם אני יכול להגיד פה משהו לנער או לנערה הזו? או שאני אהיה תוקפני ואני אכנס להם לתחתונים, אולי חלק מהתפתחות של מיניות בריאה זה כן קצת? ויש את המקומות האלה.

איך זה נשמע בשטח? איך אנחנו רואות את כל מה שדיברנו עליו. 'איך אני כן יכול להתחיל עם בנות?', זו שאלה סופר לגיטימית וצריך לדבר עליה. אם משהו קורא לי 'שרמוטה' אין לי על מה לדבר על זה, אף אחד לא יעשה כלום. והצוותים יגידו לכם 'נכון, כי אני לא יכול לסמן את האלימות הזו כאלימות מינית, אני הולך להשחיר פה חצי מהעולם'. אבל היא יכולה להתחרט ואז להגיד שאנסתי אותה. הדבר הזה, שכשאנחנו מקבלים אותו ממבוגרים אנחנו מדברים על האשמת הקורבן. כשאנחנו מדברות עם נוער ונערות, זו שאלה לגיטימית. מגיע להם הסבר על זה, מה זה הדבר הזה? מה זו החרדה הזו שמציפה אותי כבן עכשיו, אני לא יכול להתנהג עם בנות כמו שאבא שלי אולי סיפר לי, אני מקצינה קצת. 'אני מפחד'. מי שם להקשיב לחרדות של הנערים

עמוד 21 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

והנערות האלה? אם שניהם היו שיכורים אז למה רק הוא אשם? כמה מדריכים וכמה מורים יודעים לענות על השאלה הזו היום? זו שאלה. 'אפשר בקלות להרוס חיים של בן אדם'. שוב אני אומרת, האמירה הזו, אני כשאני פוגשת מישהו מבוגר יש לי איתו שיח מסוים על זה. כנער ונערה, אני רוצה לתת להם מענה. מה זה הדבר הזה, מה זה החשש הזה, למה הוא פוגש אותנו ולמה אנחנו בעצם אומרות שבכל זאת חשוב לדווח.

מהצוותים החינוכיים אנחנו שומעים דברים כאלה בערך- 'מה אני עושה עם חניכים שמדברים איתי על פורנו? מתי נכון לדבר איתם על הנושא?'. רכז שבט בצופים שאמר שמבחינתו פורנו זה חלק בריא מגיל ההתבגרות ולא נכון בעיניו להיכנס. וזו שאלה, יש לי תשובה אבל אני משאירה את זה רגע כשאלה. ועד חוויות מאוד קשות של מדריכים שהעבירו תכנים לא מותאמי גיל, לילדים שעוד לא היו בשלים לדבר על פורנו בסביבה מעורבת. 'נערה לא מוכנה להגיע לפעולות אם הנער שתקף אותה מגיע'. 'אני לא בית משפט, אם אני אומר לו לא להגיע, ההורים שלו יגידו לי שאני אומר שהוא תוקף מינית, אני לא יודע מה היה שם. זה התפקיד שלי כאיש חינוך?'. הם צריכים עזרה, וצריכים גם קודים שהיו קצת לפני זה כדי להבין, ובטח ובטח שמניעה. 'מצד אחד אומרים לי שאם הנערה שלי מתלבשת חשוף אז יש פה איזשהו גילוי של התנהגות סיכונית ואני צריך לשים לב ואני צריך לטפל. מצד שני אומרים לי שלכל אחת מותר ללבוש מה שהיא רוצה. איך אני מאזן בין שתי הגישות האלה?'. אז הבאתי ככה את הקצוות במהירות, אבל ביחס ל- **ME TOO**, ככה אנחנו רואות היום את השטח, אלה האתגרים שאנחנו מתכוננות אליהן היום. אולי קצת נשמע איך זה מהדהד.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

קודם כל תודה רבה. מה שאני הייתי רוצה לדעת, נציגי מנהל החינוך ונציגי מנהל השירותים החברתיים, איפה אנחנו עומדים מול הדברים האלו? איזה ממשקים יש לנו עם המרכז? האם יש לנו צוותים שעוברים הכשרות שלהם? ואתם מוזמנים להעלות בעקבות מה שעלה פה, דברים שאתם רוצים להגיד.

גב' מרים שילה:

רק עוד משפט אחד, יש לנו למה להשוות כי אנחנו עובדות עם כל עירייה בגוש דן. יחסית לעיריות אחרות, דווקא בבתי ספר בת"א יש כמעט הכי פחות סדנאות בבתי הספר, הכי פחות כניסה לבתי הספר והתייחסות בצורה מערכתית, מסודרת, בחינוך הפורמלי.

עמוד 22 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

מאיה אלשיך היא נציגת מנהל חינוך, האגף לחינוך על יסודי. יש לך נתונים?

גב' מאיה אלשיך:

יש לנו את מחלקת 'אכפת'.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

התוכניות האלו נכנסות דרכן או דרך מנהל חינוך באופן ישיר באגף לחינוך על יסודי?

גב' דורית הינדי:

למחלקת אכפת יש קשר ישיר אתכם, אבל בסיס פניה אישית. אני כן יודעת שחלק מהמסגרות שלנו יצרו קשר אתכם והעברתם אצלנו סדנאות.

גב' מרים שילה:

בנוער קצה ובנוער בסיכון בעירייה אנחנו בקשר עם הרבה מאוד מסגרות. אני מדברת על המסגרות הפורמליות.

גב' חדוה קפלן:

לפני דיי הרבה שנים היו לנו במחלקות לשירותים חברתיים הכשרות לעובדות הסוציאליות בכל הקשור לפגיעה מינית, ובעיקר הפחד של העובדות בכלל להתעסק עם זה, כמו שאמרת. מאז התחלפו הרבה עובדות, ואני חושבת שהשיח הוא קיים. רק היום מישהי סיפרה לי על משפחה סביב נערה, הייתה בעיה, ושאלתי אותה מה היא הולכת לעשות עם זה. 'אני לא יודעת'. זאת אומרת יש איזשהו חשש, גם חוסר ידע. ובעיקר פחד, אני נורא מסכימה עם מה שאת אומרת, שהדבר הראשון שחשוב זה באמת מישהו שיראה אותך. זה דבר אחד.

הדבר השני, אני חושבת שעובדות נערה זה משהו שהיום, זה האישור המרכזי בעצם שהן מטפלות, שהן מתמודדות איתו. וזו לא מניעה. ברמה של מניעה, ואני חושבת שזה גם לא פשוט וגם איתם לדעתי צריך לעשות איזשהו תהליך. ברמה של מניעה, אני יכולה לדבר על כפר שלם, לא יודעת אם זה מניעה או לא. אבל יש לנו את הפרח בגני, מניסיון בשנים קודמות, בשנתיים האחרונות, יש

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

דרישה מבתי הספר שייכנסו עוד ועוד אנשים, אנשי מקצוע ואנשי טיפול ויעשו סדנאות. יש היום בסינגלובסקי ובעירוני ט' את דלת פתוחה, משהו שלא היה בעבר, של הפרח בגני. וזה נורא משמעותי, כי צריך לחשוב בעיניי איך לעשות את החיבור. כי להכניס עוד תוכנית זה כאילו עוד מאותו הדבר. צריך לחשוב איך עושים איגום משאבים כדי ליצור משהו אחר, ואני מדברת כרגע על התיכון. סדנאות מיניות עם כיתות ד'-ו'. דיברתם על תקשורת, זה נעשה אבל לא מספיק.

גב' מרים שילה:

אני שמחה שהבאת את הנושא הזה של עובדות נערה. עשינו בעבר הכשרות גם במזרח, גם בדרום, דיברנו על זה עם אורית. ואנחנו רואות את זה, כשעשינו קורס אינטנסיבי של 10 שבועות. ועד היום הרבה עובדות נערה פונות אלינו להדרכות אישיות, לדברים שאנחנו מתעסקים איתם, הן באות עם אינסוף סיפורים. חייבים לעשות הכשרות, זה לא דבר שידועים להתמודד איתו, עם עולם התוכן הזה, אם לא עוברים הכשרה.

גב' אפרת רבין:

אני אפרת מהשירות הפסיכולוגי, אני רכזת תחום המתבגרים ואני גם פסיכולוגית בתיכון. אני אדבר בשתי רמות, יש בשירות הפסיכולוגי רפרנטים לתחום הפגיעות המיניות, שזה גם גוף מייעץ וגם גוף שנותן מענה לשאלות של מניעה, וגם כשיש צורך בהתערבות. בתוך בתי הספר, מהניסיון שלי, תוכניות מניעה יש למכביר. יש תוכניות שהיועצות אמונות עליהן, ונכנסות עם זה ומכשירות את הצוותים. יש בתי ספר שצורכים את התוכניות של אכפת.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

זה על בסיס התנדבותי? זאת אומרת, בית ספר יכול להחליט שהוא לא רוצה?

גב' מרים שילה:

כן, בטח. מנהל בית ספר הוא עצמאי לגמרי, והוא מחליט איזה תוכניות ייכנסו ואיזה לא.

גב' אפרת רבין:

זה כן אמור להיות חלק מהתוכנית הייעוצית של בית הספר.

עמוד 24 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

מי אמוץ על בדיקה שאכן זה קורה בכל בית ספר?

גב' אפרת רבין:

בבית ספר יש גם את רכזת היועצות, יש את הרכזת החברתית שבעצם ביחד איתנו וגם עם פסיכולוג ביה"ס, בונים ומחליטים על תוכניות מניעה.

גב' מרים שילה:

שגם יצמצמו, אני כל הזמן במאבק איתם, שהם יעשו את זה רק בחטיבה. ואני יודעת גם מהילדים שלי שנמצאים בביה"ס וגם בעבודה שאני עושה בשבטים בצופים, כשאנחנו מנהלים איתם את הסדנאות, שאומרים לנו 'למה לא הגעתם לבתי הספר?'.
גב' אפרת רבין:

גב' אפרת רבין:

יש כניסה של עוד גורמים שבודקים איתם תוכניות. אני חושבת מהניסיון שלי, ודיברנו על זה כיוון שהיה דיון על התנהגויות סיכון, שהמפתח הוא שיתוף פעולה בין הגורמים. השיח צריך להיות לדעתי נוכח כל הזמן, שבסוף כל תלמיד ירגיש נוח, וכל איש צוות ירגיש נוח לדבר בשוטף, לא כשיש אירוע, לא אחרי שיש סדנה. ואחת המטרות מבחינתי של כל תוכניות המניעה, שהמבוגרים בביה"ס יהפכו להיות מבוגרים משמעותיים שאפשר לפנות אליהם. אני חושבת שהדילמות שהעלית פה הן סוג של דילמות אתיות שאיש מקצוע לעולם יתלבט בהן. משום שיש דברים שהחוק נורא ברור, בביה"ס יש חוזר מנכ"ל. למעשה כשיודעים על פגיעה אין בכלל חופש, כולנו צריכים כל פעם לחזור לחוזר מנכ"ל ולראות שאנחנו עושים את העבודה, ויש חוק.

גב' צאלה מיצד:

אני חייבת לעצור, אני חושבת שחוזר מנכ"ל מאוד. אבל בשורה התחתונה, אם אני מורה, הוא מאוד ברור אם אני רואה אירוע של מכות בין שני תלמידים. אם אני רואה אירוע של אלימות מינית, בעיניי מניעה הוא פחות ברור. יש פחות יישור קו בין הצוותים. הצוותים מתלוננים על זה, הם באים ומדברים על זה. שאחד מגיב ככה ואחד אחרת.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

גב' תמי הורביץ:

הוא לא מניעת, יש שם דברים ברורים, לא ברמה של מניעה.

גב' אפרת רבין:

אני חושבת, מהניסיון האישי שלי, זה תמיד דורש אומץ. כי זה תמיד סיכון, זה תמיד לעמוד מול התלמיד ולהגיד 'אין לי ברירה, אני צריכה ליידע'.

גב' צאלה מיצד:

אם חדר המורים מוחזק ומיושר קו, זאת אומרת, אם זה תהליך שעובר על כל ביה"ס ביחד, נדרש פחות אומץ כי אני לא המורה היחידה שעושה את זה, אני לא המורה היחידה שאומרת 'סוג אלימות הזה לא קורה באקלים הכיתתי שלי'.

גב' אפרת רבין:

אני מדברת ברמה של הפרט. בסוף זה האדם עצמו, זה נער או נערה שצריך לפנות להורים שלהם, וצריך לפנות להורים של הנער או הנערה שמעורבים כתוקפים. זה דורש מכולם לקחת גם סיכונים שהרבה פעמים איש המקצוע, גם התוקפנות מופנית אליו כשהוא מתערב. בגלל זה הרשת היא כל כך חשובה.

גב' ג'יזל קול:

אני רוצה להצטרף לזה, אני אדבר על הארגונים הבלתי פורמליים, כמדריכים ומדריכות. רוצים לפעול בנושא הזה ולהעביר דברים, ולפעמים נשארים ברובד הזה של מניעה, של הפחדה. לשים קונדום, לא להיכנס להיריון, לא להידבק במחלות. וקצת חסרי כלים או חסרי ביטחון, גם אם זה מתוך רצון מאוד טוב לדבר על עוד רבדים במיניות של בני הנוער שאנחנו הרבה פעמים מציעות. אני אגיד על המובן הזה של חוזר המנכ"ל, לפעמים גם לפעול על פיו במהירות, גם זה לפעמים יוצר חוסר שליטה. אתן בטח מכירות את זה, חוסר שליטה ובלאגן כלפי הנפגעת, כלפי הנפגעות, כלפי הפוגעים. אז אני רוצה להגיד שגם אנחנו כאן לשירותכם. גם מה שאמרת עכשיו, הדמויות המקומיות, הדמויות במסגרות, שהן יהיו את הכתובת. אנחנו לא מדירים את זה אלא עושים את זה בהרבה שיתוף פעולה כדי להעצים את הדמויות הקיימות, וגם להרחיב את סך התכנים שמותר להתעסק בהם. כי הנה בא מיקור חוץ וזה פחות מהמקום של המסגרת. וגם אנחנו כאן לשירותכם,

עמוד 20 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

כדי לנהל את המקרה ולחשוב באיזה שלב לעשות מה, למי לדווח מתי ואיך לדווח, איך להסביר את מה שעומד לקרות. גם רכזות החינוך וגם רכזת הסיוע.

גב' מרים שילה:

גם צריך לצמצם את הפער, כי יש לנו איזושהי ציפייה מחדרי המורים ומהצוות המקומי, שזה יהיה אינטגרטיבי כמו שאת אומרת, שזה יהיה חלק מהיום יום שלהם. וזה נכון, אבל זה לא יכול לקרות ביום אחד, ואם הן לא יעברו הכשרה, ואם אין להן את הכלים, הן גם כן נמנעות משיחה על כך כי אין להן את הכלים. חלק מהמורים, כמו כל האוכלוסייה, הם בעצמם נפגעות ונפגעים שאף פעם לא עיבדו את הטראומה שלהם. הם לא קיבלו את הכלים כדי להתעסק עם זה, לא עברו הכשרה מינימלית בנושא. אז אין מצב שהם יביאו את זה לכיתה של 40 ילד ויתחילו לדבר על זה, ותהיה להם את היכולת לעשות את זה. אנחנו רואות את זה יום יום בבתי הספר.

גב' ורד דרוקמן:

אני לא מהחינוך אלא מהרווחה, אני מרכזת את נושא נוער צעירות וצעירים במנהל השירותים החברתיים. אני לא יודעת כמה טלפונים ביום מייצעות, תומכות, גם בחוק הנוער שקשור לחובת הדיווח. אבל גם יש עוד תפקיד שמרכזת את התחום של נערות. היום בלי שום קשר, נפגשתי היום עם מרים ויעל כדי לחשוב על שיתופי פעולה. יש לנו שיתופי פעולה גם עם 'בית אמיתי' של על"ם, שזה מקום שגם מלווה צעירות שנפגעו והן עכשיו עושות פרויקטים לקטינות, וכל עובדות הנערה היו חשופות לכל האינפורמציה הזו. הם ייכנסו גם לבתי הספר.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

יש איזושהי תוכנית אב לנושא? אני אגיד לך מה עולה לי קצת. זה נראה שאין איזושהו סדר, אין מטריה כוללת. זה נכנס פה, זה נכנס פה, הגם שיש הרבה מאד תוכניות ואכן תוכניות טובות.

קריאה:

רובן לא מניעתיות.

קריאה: גם תלוי מה קורה בשגרה.

עמוד 27 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

האם יש מישהו אחד שמתכלל את זה, ואם אין מישהו שמתכלל את זה, כי יש מנהל חינוך ומנהל השירותים החברתיים ועוד - האם יש איזשהו ישיבות כל כמה חודשים כדי לסנכרן את הפעילות? אני מתנצלת, אבל ממה שעלה פה עד עכשיו, זה נשמע כאילו יש פה אי סדר, המון תוכניות שאני מניחה שכולן טובות, אבל אני אומרת את מה שעולה מכאן, כאשר כל אחד יכול לבחור את מה שנוח לו ואיך שנוח לו, אין איזו אג'נדה מסודרת שאומרת שלעיריית ת"א יפו יש תוכנית בנושא מניעה שקשורה לתקיפות מיניות בנוער. אני אשמח אם תעשי לנו סדר.

גב' דורית:

הנושא מתחלק לשניים, למניעה ולטיפול אחרי שהאירוע קרה. מניעה זה דבר שהוא ברובו נתון למנהל החינוך, והוא צריך לתת את התשובות, בטח שלא אני יכולה בשמו. עם זאת, נעשות פעולות שהוזכרו פה ע"י חדוה קפלן, למשל בתוכניות הפרח בגני. אלה תוכניות שכן מדברים בצורה קבוצתית מול תלמידי תיכון, ותקציבים משולבים של הרווחה והחינוך, זה נקרא רווחה חינוכית. על מנת לידע כמה שיותר בני נוער בנושאים האלה, כל מה שהוזכר פה, בוודאי שאנחנו בעד.

אכן בעבר היו יותר תוכניות, ואנחנו ככל שאפשר נקדם אם נמצא תקציב, שיהיו עוד תוכניות מניעה. אנחנו הראשונים שחושבים שמניעה חשובה לא פחות מהטיפול אחרי, בין השאר כדי למנוע מצב שנצטרך לטפל אחרי.

ככל שזה נוגע לטיפול לאחר שקרה האירוע, פה משרד הרווחה הוא זה שמממן היום מימון בלתי מוגבל, טיפולים כמה שנדרש ולאורך כמה זמן שנדרש. מבחינה זו עשה מעשה נכון משרד הרווחה, שאם בכל תקציב אחר יש לנו הגבלה, בין אם הגבלה במכסות, הגבלה בתקציב. כשזה נוגע לטיפול בקטינים נפגעי ונפגעות אלימות מינית, אין שום הגבלה באשר היא. במהלך השנים פותחו גם תתי התמחויות, לא רק בבני הנוער שלומדים בחינוך הממלכתי ואפילו הממלכתי דתי, אלא גם אלו שלומדים בחינוך החרדי, שכן זיהינו מספר רב של פגיעות בנוער, ואפילו ילדים, שלומדים בחינוך החרדי. לכן אנחנו כיום עובדים גם עם מכונים שיש בהם התמחות של פסיכולוגים, מטפלים פסיכותרפיסטים חרדים, על מנת לתת מענה לכל הילדים בעיר, בין אם בחינוך הרשמי והמוכר, ובין אם שאינו רשמי. עשרות ילדים ברגע זה מקבלים טיפול מלא בעיר, מספרים שאולי אינם משקפים את כל היקף התופעה, אבל כל ילד שעניינו הגיע אלינו מקבל טיפול.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

אני אציין בהקשר זה, שמגיל 18 ומעלה שזה כבר לא קטינים, עומד להיפתח בעוד כחודשיים או שלושה, מרכז לטיפול בנפגעי ונפגעות תקיפה מינית. גם כן במימון משרד הרווחה, גם כן טיפול ללא הגבלה. אני יכולה לציין שעשינו למשל סיור בראשון לציון כדי להכיר את המרכז שיש שם לבוגרים, ונאמר לנו שיש מטופלים שיכולים להיות בטיפול גם 5 ו-10 שנים, כמה שצריך, המשרד לא מגביל בתקציב. זה הסעיף היחידי בכל מערך הרווחה שאין הגבלת תקציב.

גב' מרים שילה:

שהיום יש רשימות המתנה מאוד גדולות.

גב' דורית:

לכן ביקשנו לבנות מרכז, כיוון שמכון לוטס שנמצא בקמפוס של איכילוב לא מצליח לתת מענה לכל מי שזקוק. זו הסיבה שהעיר ת"א פנתה למשרד הרווחה, נענינו והמרכז עומד להיפתח בחודשים הקרובים. אנחנו צריכים לבחור שם, הפצנו לכל העו"ס נערות שיתנו לנו הצעות לשמות. כיוון שהשם הרשמי של המשרד זה 'מרכז לטיפול בנפגעות ונפגעי תקיפה מינית'. ברור שאנחנו רוצים שם אחר, ואם יש לכם רעיון- תברכו.

גב' חדוה קפלן:

לי מפריע כל הזמן העניין הזה של המניעה.

גב' דורית:

מניעה משרד הרווחה לא תיקצב.

גב' חדוה קפלן:

לפני כמה שנים ניסינו לעשות שולחן עגול במסגרת התוכנית הלאומית, ביחד עם החינוך, השפ"כ ואכפת, וזה לא צלח. אני מסכימה עם אופירה, צריך למצוא את הדרך שאולי משהו אחד יתכלל את זה. אבל בלי חבירה של כולם, כי אם אני או אכפת נבוא ונרצה לעשות משהו בתוך בית הספר, אז זה לא אוטוריטה שלי בית הספר. אז צריך לחשוב איך לעשות משהו. אני כל הזמן מסתכלת על תמי סביב הנושא של הנראות, איך אנחנו עוזרים למורים לראות את התלמידים, כמו היועצת

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

שסיפרת עליה. איך אנחנו מעצימים את הדברים האלה? כי בעיניי זה אפילו יותר חשוב מכל תוכניות הטיפול אחרי. חלילה אני לא מזלזלת, זה חשוב וזה חשוב.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

צריך לראות איך נקיים את השולחן העגול הזה.

גב' חדוה קפלן:

הוא צריך להיות פרודוקטיבי.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

נלמד מהניסיון.

גב' חדוה קפלן:

אצלי אחת העובדות, ליאור, שהיא לא עובדת נערה אלא עובדת יותר עם נערים דווקא. והיא בדיוק דיברה על זה, איך אנחנו יוצרים היום איזשהו שולחן עגול, זה משהו שבא גם מהשטח.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

ברור, זה מוצף בשטח.

גב' חדוה קפלן:

קבענו עם עובדות נערה, לדבר על הנושא אחרי פסח.

גב' טלי פרץ:

זה בדיוק כמו עם התוכניות לקיץ, רואים מה זה עושה בכמה שנים בודדות. זה הניצחון של הדבר הזה, אם מצליחים לתכלל את כל זה.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

נכנס מחדש את תת הוועדה הזו, וננסה הפעם ללמוד מהניסיון ולקדם את זה.

עמוד 30 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

ד"ר חיים נחמה:

לי עדיין לא ברור מי הגורם הטיפולי המוביל. שמענו פה את המרכז, את השפ"כ, את השירותים החברתיים ואני לא יודע מי אחראי.

גב' חדזה קפלן:

אין אוטוריטה אחת שאחראית על הנושא הזה.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

וזו בדיוק הבעיה.

ד"ר חיים נחמה:

מי אחראי? מי הגורם המקצועי שהופך להיות המיומן ביותר, שצובר את הניסיון המקצועי הטוב ביותר, כדי שיתן את הטיפול הטוב ביותר? האם זה הפסיכולוגיות? האם זה העובדות הסוציאליות?

קריאה:

אני לא חושבת שזו השאלה.

ד"ר חיים נחמה:

כגורם טיפולי צריך לדעת מי מיומן.

גב' תמי הורביץ:

בעיניי זה מנהל חינוך, ובתוך מנהל חינוך לבנות את זה עם כל שאר הגופים. הם אחראיים לדעתי על בתי הספר ועל הילדים האלה. מבתי הספר היסודיים, חטיבות ותיכונים, והם צריכים לרקום את כל שיתופי הפעולה עם החינוך הלא פורמלי, הגופים הייעוציים והטיפוליים, הרווחה, הכול ביחד. בעיניי זה צריך להיות מנהל חינוך.

גב' איילה מייל:

אני חושבת שצריך לעשות איזשהו מיפוי, ואני רוצה להגיד רגע משהו אחר. יש פה שני דברים שעולים, ומרגיש לי שעם כל חוסר הידע, מבחינת מה יקרה 'אם' את גם תיארת, מה יקרה

עיריית תל-אביב-יפו

אופידה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

כשהדבר יתגלה. יש לא מעט מקומות שאפשר לגשת אליהם, יש לא מעט תמיכה. הדבר הקריטי שגם עולה פה דיי הרבה זה הסיפור המניעתי, ובעיקר הסיפור החינוכי. ואנחנו נמצאים בעידן שהמציאות משתנה. אנחנו לא נמצאים באותו המקום.

גב' מרים שילה:

ואנחנו צריכות להיכנס בכל בית ספר, אז השנה זה סמים או אלכוהול, כאילו שאפשר לוותר על זה.

קריאה:

הסמים והאלכוהול זה בדיוק התוצאה.

גב' איילה מייל:

לא סתם **ME TOO** קפץ, הוא משקף גם את השתנות השיח, גם תרבות שמשתנה לחלוטין. במגוון הגילאים אנחנו לא יודעים איך להכיל בכלל את ההשתנות הזו.

קריאה:

בגלל זה צריך את האנשים שיביאו את זה.

קריאה:

אני אומרת שלאף אחד מאיתנו אין את הכלים.

גב' לילי רוטשטיין:

לא לזה אני מתכוונת, להתמודד עם הדבר הזה, להתמודד עם הרשתות החברתיות. לדעת איך.

קריאה:

אני חושבת שהיא מנסה להגיד שתדמינו מה עובר על נערים, כי גם אנחנו כמבוגרים במקום העבודה או בסביבה היומיומית שלנו, שואלים על הקודים החדשים.

קריאה: אבל יש למי לפנות.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

גב' טלי פרץ:

אם מייצרים שפה שמדברת על העניין הזה כל הזמן, ולא מפחדים מזה, ואם מייצרים שפה שאומרת שאין אלימות, לאישה יש מקום, לגבר יש מקום. בלי לייצר את כל ה- **ME TOO** הזה שעושה רעש, רעש, רעש ובסוף אתה לא מתעסק עם זה. וזה בדיוק הוועדה לשלום הילד, זה יושב בדיוק על זה.

גב' מרים שילה:

קודם כל אנחנו נשמח להיות חלק מתת הוועדה וחלק מהמיפוי. אבל מאוד חשוב לבדוק שמי שאומר שיש תוכנית, מה זה אומר. כי ברמה הזו שאין פיקוח, מה זה אומר? כשביה"ס אומר שהוא עוסק במניעה, שיש לו תוכנית. איזו תוכנית? האם מביאים איזשהו סלב? נורא נהוג היום להביא איזשהו סלב, מביאים הרצאה אחת, משלמים לו 5,000 ₪ ומסמנים וי. כל ביה"ס יושב באולם, כולם מוחאים כפיים, יש סלב והולכים הביתה.

גב' דורית:

היינו צריכים להזמין את האחראית על היועצות, חבל שלא שיתפנו אותה.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

מי זו?

דורית:

פנינה אמסטרדם.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

גב' דורית:

היא ממשרד החינוך, היא אחראית על כל היועצות בת"א.

גב' אפרת רבין:

בכל נושא יש כמה מנהלים, אני יודעת שעכשיו הייתה חבירה של מנהל החינוך ומנהל השירותים החברתיים ומנהל הקהילה, לנסות לדבר במשותף. חוץ מזה, בכל מה שנוגע לבתי הספר זה באמת

עמוד 35 מתוך 35

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

גם בשיתוף עם הייעוץ, שזה משרד החינוך. אנחנו למשל יצרנו עכשיו צוות עירוני בנושא הסמים, עם יואב בן ארצי, עם הייעוץ, עם אל-סס. אז אני חושבת שאלה נושאים שקשורים, כל הנושאים האלה קשורים אחד לשני. החברה המשותפת, לא יהיה מישהו אחד שיהיה המומחה, אין דבר כזה.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

לא צריך מומחה אחד.

מה שהולך לקרות זה הדבר הבא- תהיה פגישה בנושא עם כל הגורמים שמעורבים, כולל משרד החינוך והאחריות על היועצות. אני אשמח לקבל שמות של אנשים שיש להם מקום שם. ואנחנו נתחיל לעבוד על איך אנחנו מתכללות את הנושא הזה. כולל דרך אגב, אם לעל"ם יש מה לתת בנושא הזה, אתם כמובן מוזמנים. ואנחנו נתחיל לעבוד ולייצר תוכנית עבודה מסודרת ומשותפת לכולם.

גב' איילה מייל:

אני רוצה לתת דוגמה למשהו שכן קורה והוא חשוב. יש תוכנית מניעתית שכבר מתקיימת, מתוך מקום פנימי של שירה, מישהי שנמצאת במחלקה לנוער וצעירים. היא רצתה להתחיל לייצר בתוך המנ"שים מרחבים בטוחים לשיחה. לפני שנתיים כל הרעיון הזה התחיל, הוא מאוד קטן כרגע אבל הוא בתחילת דרכו. וזה בעצם להקים קבוצות של נערות, בשיתוף עם אוניברסיטת ת"א ועם סטודנטיות לעבודה סוציאלית, גם עם קו הסיוע. אני לא אדבר בשם שירה, היא לא יכלה להגיע היום. אבל אני רק אגיד שיש 6 קבוצות במנ"שים של בין 10 ל-15 בנות, והרעיון הוא לייצר שיח ומרחב בטוח יותר לשיחה על זה. זו נקודה קטנה. אני לא מורידה, זה חשוב, זה מדהים, עצם זה שהגיעה אישה מדהימה ועשתה את זה ומובילה את זה, זה מדהים. אבל כמערכת אנחנו צריכים להיות במקום הזה. ואישית אני כל הזמן מזכירה לעצמי כשאני הולכת, גם כמחנכת, המחשבה הזו שרק ב-98' נחקק חוק במדינת ישראל שמגן מפני הטרדה מינית, מבחינתי זה כל כך מובן מאליו אבל זה נחקק רק ב-98'. אנחנו נמצאים בעידן שאנחנו משנים את מציאות החיים שלנו, ואני חושבת שזה עלינו לחשוב מה אנחנו עושים. אני חושבת שזה גם ישנה דברים אחרים, לא רק ת"א. כי זה לצאת כאן באמירה שיהיו לה אדוות על החברה הישראלית גם.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
יו"ר הוועדה לקידום מעמד הילד

גב' טלי פרץ:

בת"א על אחת כמה וכמה, כי זו העיר עם הכי הרבה חשיפה, העיר של 'המגניבים', שעושים פה הכול. הכול פה זמין כל כך. ואני חושבת שאם תהיה פה אמירה של העיר, של העירייה, שלא מגיעות עובדות סוציאליות ועוזבות והן לא עברו את ההכשרה, אלא זה חלק מהתפקיד שלהן לעבור את ההכשרה הזו. שזה עובר מאחד לשני, שלא עכשיו יתחלפו המדריכים ולא כל אחד ממציא איזושהי תוכנית. אם תהיה אמירה אחת, זה יעשה מהפך פה.

גב' חדוה קפלן:

זה בדיקת מה שאמרתי גם על בתי הספר. זה צריך להיות חלק מתרבות ארגונית. היום כל עובדת סוציאלית יודעת איך לפתוח ולדבר לנשים שהן נפגעות אלימות, וזה צריך להיות גם חלק מהשיח. זה לא אם עובדת סוציאלית כזו או אחרת תקבל הכשרה, אלא משהו שהוא כללי, שצריך להיות מוטמע בתוך התרבות הארגונית שלנו, וצריך להיות מוטמע בתוך התרבות הארגונית של בתי הספר.

גב' איילה מייל:

וזה צריך לקרות עכשיו, כי הדברים משתנים בבת אחת.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

הגעתן לוועדה הנכונה.
תודה רבה לכן, ויש לנו הרבה עבודה.

***** הישיבה ננעלה *****